

Den fjärde fjädern

Den fjärde fjädern

dramatisering av A.E.W.Masons roman

av Christian Lanciai (2007)

Personerna:

Harry Feversham
Jack Durrance
George Willoughby
John Trench
Ethne Eustace
Dermod Eustace, hennes far
Löjtnant Sutch
Överste Dawson
Major Walters
Löjtnant Calder
Kapten Peter Castleton
Idris
En tysk läkarkandidat
Abou Fatma
Ibrahim
Betjänten James
Ett bud
En adjutant
En passopp
Andra militärer
Andra fångar

Handlingen äger rum i England, Irland och Sudan 1888-94.

Copyright © Christian Lanciai 2007.

Akt I scen 1. Harry Fevershams lägenhet. Festlig tillställning.

Harry Jag är mycket glad att ni alla kunde komma till denna avskedsmiddag, för, mina vänner, det är kanske sista gången vi alla fyra ses tillsammans igen.

Willoughby Vad fan menar han?

Trench Vi är alla fyra soldater och kan när som helst inkallas till döden. Inte ens Harry är något undantag. Men här ligger något annat bakom.

Durrance Vad är det, Harry?

Harry Jag skall gifta mig.

Willoughby Milda makter! Med vem tusan då?

Harry Jack, du vet med vem.

Jack Du kan väl aldrig mena – Ethne?

Harry Jo. Jag beklagar, Jack.

Trench Det är väl ändå ingenting att beklaga. Inte för att jag känner damen i fråga, men tydligen har Jack gjort det, så som han bleknar inför denna förlust.

Jack Jag presenterade dem för varandra.

Trench När blir bröllopet av?

Harry Snarast möjligt. Jag far över till Irland nu till helgen.

Jack Hur påverkar detta din karriär? Tänker du fortsätta eller begära avsked?

Harry Ärligt talat, Jack, jag vet inte. Som du vet behöver Ethnes familjegods en hjälpande hand. Hennes far kan inte ensam klara av allt.

Jack Vill han att du begär avsked?

Harry Inte ännu och inte direkt.

Trench Vi vet vad irländare går för. De hatar all överhet, och även om han inte uttrycker det är han säkert ganska bestämd i att kräva Harrys avsked som villkor.

Willoughby Hårda bud, Harry. Du blir av med oss och karriären för en irländsk jäntas skull, om det vill sig illa.

Harry Ingenting är ännu bestämt utom vår förlovning.

Trench Vackert så. Kan hon inte komma med dig till Indien?

Harry Kanske. Jag hoppas du inte tar det hårt, Jack. Jag vet att du också kandiderade för henne.

Jack Om du måste begära avsked var det kanske bättre att hon valde dig. Jag skall ju till Egypten och slåss mot fanatiker i Sudan, där alltför många blivit kvar som okända skelett begravda i sanden.

Betjänt Telegram, Sir.

Harry Tack. (öppnar det och läser, bleknar)

Willoughby Vad är det, Harry?

Trench Låt honom sansa sig. Någon har dött.

Harry Nej, så illa är det inte. (till betjänten) Det är bra, James. Inget svar. (betjänten avlägsnar sig)

Trench Du ser ut som om hela din värld plötsligt ställts på kant.

Harry (för sig själv) Att detta skulle komma just nu...

Jack Kan vi hjälpa dig, Harry?

Harry Nej, det kan ni inte. Detta rör bara mig själv och är ett problem som jag bara själv kan lösa.

Willoughby Har hon sagt upp bekantskapen?

Trench Löjla dig inte, löjtnanten.

Harry Ingenting kan komma mellan mig och henne, mina vänner. Det är ett som är säkert.

Trench Vi tror dig.

Jack Lämna honom i fred, pojkar. Lita på oss, Harry, vad det än är.

Harry Det vet jag att jag kan göra. Jag sviker heller aldrig er. Vi är ju som de fyra musketörerna. Ingenting kan skilja oss åt, ingen kvinna, inget krig, ingen tjänstgöring, kanske inte ens döden...

Willoughby Han har blivit metafysisk.

Trench Vi hör av oss, Harry. Tack för middagen.

Harry Det var mitt stora nöje att få se er här hos mig en sista gång. När en av oss skiljs från oss kanske vi aldrig mer kan träffas alla fyra. Åtminstone kallar ödet mig och Jack på oåterkalleligt olika vägar.

Willoughby Fastän ni älskat samma kvinna.

Trench Håll käften, Willoughby.

Jack Ingen skada skedd. Så länge vi kan och lever kommer vi alltid tillbaka.

Trench Vi kan åtminstone alltid hålla kontakten på något sätt.

Harry Precis, John. Låt oss göra det. Jag släpper i alla fall aldrig er.

Willoughby Det tackar vi för och reciperar.

Trench Precis.

Jack Kom, pojkar, vi går. Harry måste klara sig ensam ett tag. (*går ut med kamraterna*) Vi ses i morgon, Harry.

Harry Ja, Jack. (*Jack går.*)

Att detta skulle inträffa just nu! Det omänskligaste tänkbara av alla slag mot mina utsikter! En inkallan till en säker död! Och de anar inte att jag är nyförlovad. Ingen är skyldig. Men jag kan inte acceptera det. (*slänger telegrammet i elden*)

Scen 2. Irland, Donegal.

Ethne Jag är så glad att du kom, Harry, särskilt med tanke på omständigheterna.

Harry Vilka omständigheter?

Ethne Allt som har hänt, ditt regementes förflyttning till Indien, ditt avsked, vår förlovning, och jag känner mig så skyldig, så att det är bra att vi får ett tillfälle att tala ordentligt ut med varandra.

Harry Vad känner du dig skyldig till?

Ethne Ditt avsked. För det var ju för min skull och fars skull du uppgav karriären?

Harry Ja.

Ethne Men du hade inte behövt göra det. Jag hade älskat dig lika mycket ändå och förblivit dig trogen även om du stupat i kriget mot fanatikerna.

Harry Menar du att du hade föredragit att jag hade stannat kvar?

Ethne Inte direkt, men när jag väl bestämt mig för att älska en människa behåller jag henne eller honom i mitt hjärta för alltid vad han än gör och om han än dör. Om vi varit gifta, Harry, och du följt ditt regemente till Egypten och stupat, hade jag aldrig gift om mig.

Harry Nu är den faran eliminerad.

Ethne Du har offrat din karriär för kärlekens skull. Tror du att risken finns att du kan komma att ångra det?

Harry I så fall hade jag aldrig gjort det.

Ethne Varför gjorde du det egentligen? Kändes det inte alls som att du förrådade ditt regemente?

Harry Bara mina kamrater. Jag har i synnerhet tre kamrater där, och vi har alltid hållit samman i permanent oskiljaktighet. Sista gången jag såg dem var en avskedsmiddag jag gav dem för att meddela dem nyheten om min förlovning. Du känner en av dem, Jack Durrance, min bästa vän.

Ethne Det var ju han som förde oss samman.

Harry Just det. Hade du inte valt mig hade han säkert fått dig, men han kände ingen bitterhet. Hans enda reaktion inför nyheten var en oro för att jag skulle begära avsked.

Ethne Han känner dig.

Harry Ja.

Ethne Men du har inte svarat på frågan. Vad var den egentliga anledningen?

Harry Vi är nyförlovade, Ethne. Hade det varit rätt av mig mot dig att ge mig ut i ett meningslöst krig bara för att säkert stupa och därmed inte ge dig mer än bara ett bedrövligt sorgeliv som änka? Är något krig värt att man dör för det? Är livet värt att slängas på soptippen för löjliga bråks skull?

Ethne Du ifrågasätter alltså allt krig över huvud taget?

Harry Och allt våld över huvud taget.

Ethne Då är du en pacifist.

Harry Ja, jag är rädd för det.

Ethne Så det var mera för principens skull än för min skull som du gjorde det.

Harry Det var för livets skull. Inget liv är värt att man slänger bort det och allra minst på förkastliga krig och våldsamheter.
Ethne Så du lämnar dina kamrater att dö där ute i öknen.
Harry De har själva valt det. De har valt att lyda order. Jag har valt att inte acceptera någon överhet som tar till våld.
Ethne Tack, Harry. Det bevisar för mig att jag inte misstagit mig om dig.
(ett bud kommer)
Budet Post till Harry Feversham.
Ethne Vad är det?
Harry Eftersänt från London. Ett litet paket.
Ethne (känner på det) Det verkar tomt. Är det något skämt?
Harry Jag vet inte.
Ethne Öppna det.
(Harry öppnar det, och ut singlar tre vita fjädrar.)
 Vad betyder detta, Harry? Det måste vara något skämt.
Harry (slagen) Tyvärr är det inte det. Det är dödligt allvar.
Ethne Ett hemligt meddelande? En utmaning? En duell? Finns det inget mer i paketet?
Harry Tre visitkort. Löjtnant Willoughby, kapten Trench och mr Castleton.
Ethne Vad betyder det, Harry?
Harry Kort och gott det värsta tänkbara: att jag är vanärad.
Ethne Förklara för mig.
Harry Inom armén överränner man en vit fjäder till en överbevisad fegis.
Ethne Har du gjort något feigt?
Harry Ja, Ethne, det har jag.
Ethne Din pacifism är motsatsen till feighet.
Harry Om det ändå varit så enkelt. Det var sättet jag genomförde mitt avsked på som inte var hedervärt.
Ethne Du måste förklara.
Harry Under festen jag gav för mina tre vänner fick jag ett telegram. Det var från min officerskollega Castleton, en av de tre herrarna här. Han informerade mig att mitt regemente skulle förflyttas från Indien till Egypten. Han hade förhandsinformation om detta innan det var officiellt. Det avgjorde mitt ställningstagande. Jag ville inte dö i Egypten som nyförlovad. Castleton bad mig underrätta kapten Trench om saken. Det gjorde jag inte. Jag tyckte det skulle se bättre ut att jag begärde avsked innan någon annan visste om förflyttningen till Egypten. Naturligtvis genomskådades det. Trench måste ha träffat Castleton och fått veta om telegrammet. Jag har skämt ut mig. Så gör man inte mot sina vänner. Detta, Ethne, *(håller fram fjädrarna,)* är värre än en brännmärkning för livet.
Ethne (bedövad) Vad tänker du göra åt saken?
Harry Vad kan jag göra?
Ethne Det värsta du kan göra är ingenting. Du har förrått dina vänner och hållit dem okunniga om deras förskickning till döden i Egypten medan du behöll kunskapen för dig själv och smet undan faran. Jag kan inte gifta mig med en sådan man, Harry.
Harry (stammande) Gör du slut?
Ethne Totalt. *(rycker en vit fjäder ur sin hatt och ger den åt Harry)* Jag har inget val, Harry.
Harry (förkrossad) Skona mig, Ethne. Jag har ingen annan än dig. Vad skall min far säga, en gammal hederlig krigsveteran som alla hans fäder? Han kommer att förneka mig. Detta är slutet för mig.
Ethne Det skulle du ha tänkt på innan. Hade det bara varit ren pacifism, Harry, hade jag dyrkat dig för det, men nu gjorde du det till ett fullt svek.

Harry (*bedövad*) Slut för alltid, således?

Ethne Harry, du har en chans kvar. Det fattas ett namn i paketet. Jack Durrance. Endast han anklagar dig inte för feighet fastän han måste veta vad de andra vet.

Harry Även han far till Egypten. Ingen som far dit nu i dessa tider vet om han kommer levande därifrån.

Ethne Om jag känner honom rätt så tror han ännu på dig. Kanske han kan visa dig någon väg till upprättelse. Till dess, Harry, (*tar av sig förlovningsringen och ger den till Harry,*) jag beklagar. (*går*)

Harry Ett litet felsteg, och flera liv är förlorade. Måste jag då dö i Sudan i alla fall? Plötsligt framstår en död där som oändligt mycket mera attraktiv än ett liv här. (*flyr*)

Scen 3.

Sutch Han är förlorad, men jag måste lyssna på honom och ta mig an honom i den mån jag kan göra det. (*Det knackar.*) Kom in, Harry Feversham. (*Denne kommer in.*) Du är inte ens menig längre. Tack för ditt brev. Situationen är klar. Ditt fall är hopplöst. Varför ville du träffa mig?

Harry För länge sedan, Sir, medan jag ännu var barn sade ni en gång till mig, att om jag någonsin behövde någon att tala med skulle jag vända mig till er. Mitt fall är inte hopplöst, Sir.

Sutch Vad ser ni för hopp?

Harry Den fjärde fjädern, Sir.

Sutch Från er fästmö?

Harry Den kom från henne, inte från Jack Durrance.

Sutch Ni var bästa vänner, eller hur? Ni älskade henne båda?

Harry Vi är som tvillingar och fosterbröder, Sir. När Ethne valde mig steg han utan ett ord ur vägen och lämnade fältet fritt.

Sutch Jag tror att han lämnade England utan kunskap om er feighet.

Harry Det är riktigt, Sir. Mitt fall kom efteråt. Men även han är i Egypten. De är alla fyra i Egypten. Och jag vet, Sir, att han aldrig kommer att skicka mig en fjäder.

Sutch Så vad tänker ni göra?

Harry Det är det som är utmaningen. Det var den frågan Ethne ställde mig. Man kan alltid göra något åt saken. Jag tänker få dem alla tre en efter en att ta tillbaka sina fjädrar. Jag tänker fara efter dem till Egypten, bevaka dem och följa dem på avstånd och när rätta tillfället erbjuds rycka in och rycka dem undan den säkra död som fälttåget i Sudan måste innebära för många, kanske de flesta. Om jag lyckas få dem alla tre att återta sina fjädrar tror jag mig även en dag på begäran kunna återlämna den fjärde.

Sutch Du är en romantiker, min pojke. Du har intet av din far men allt av din känsliga, vackra och subtila mor, som blev gift med fel sorts kallhamrade yrkesmilitär och dog för tidigt. Har du haft någon kontakt med din far?

Harry Jag sökte upp honom personligen för att bekänna hela situationen.

Sutch Det kan inte ha varit angenämt. Sade han något?

Harry Han fortsätter att ge mig mitt underhåll men förbjuder mig att någonsin visa mig för honom mera.

Sutch Hade du väntat annat?

Harry Nej.

Sutch (*rörd*) Min son, någonting säger mig att du kan klara det. För en kvinna som man älskar kan man göra vad som helst och lyckas med vad som helst. Risken är, och den bör du vara medveten om, att hon gifter sig med en annan.

Harry Det är en del av utmaningen, Sir. Hon har skickat mig tillbaka alla mina gåvor och bränt alla mina brev. Hon har definitivt kapat alla band med mig och försöker nog förtränga och glömma mig. Desto trognare skall jag vara.

Sutch Du gjorde rätt som kom till mig. Vad vill du jag skall göra?

Harry Ingenting, Sir. Hålla käften. Detta sköter jag på egen hand. Låt ingen veta att jag rest till Egypten. Jag skall försöka hålla kontakt med er som den ende. Ingen annan vill ha kontakt med mig. Endast om jag blir där och definitivt aldrig kan komma tillbaka har ni frihet att göra vad ni vill, det är vid underrättelsen om min död. Till dess anbefaller jag er till fullkomlig tystnad. Jag kommer att behöva ett vattentätt inkognito.

Sutch Jag förstår. Ni kan lita på mig.

Harry Det var allt, Sir. Ursäkta att jag stört er.

Sutch (fattar hans hand) Lycka till, min vän. Ert uppsåt kan inte bli bättre, och i längden tror jag uppriktigt ni har alla möjligheter att lyckas. Men ni kommer att få gå igenom åtskilliga helveten. Det är inte roligt där nere i den brännande ökensolen bland svidande sandstormar och krigsgalna hysteriska fanatiker. En annan risk, min vän, är att någon av dina tre vänner, eller alla, hinner stupa och dö innan du nått ända fram.

Harry Det är den risken jag måste eliminera.

Sutch (trycker hans hand än en gång) Lycka till. (*Harry går.*)

Den yttersta skamligheten i hans feighet har i detta fall faktiskt möjlighet att vända sig till motsatsen. Jag undrar vad Jack Durrance tänker, om han vet något.

Akt II scen 1. Tre år senare.

Klubben.

Durrance Men för helvete, gossar, ni kände ju honom alla. Han kan ju inte bara försvinna spårlöst.

1 Jag är rädd, Jack, att det är just vad han gjorde. Ingen vet något om honom. Han begärde avsked, skulle gifta sig – och var borta.

Jack Men något måste ju ha hänt?

2 Det blev inget bröllop, Jack. De gjorde slut helt plötsligt efter en bal. Han försvann. Men jag har hört att godset brann ner sedan. Pappan lär vara något alkoholiserad, och Ethne lär bo ensam och isolerad med honom någonstans bortom all ära och redlighet.

Jack Var det våld? Mordbrand?

2 Nej, en ren olyckshändelse. Farsan och en kompis drack för djupt och märkte inte när ett primuskök ramlade av spisen. Halva godset brann ner, och andra halvan vattenskadades och ligger i ruiner. Farsan strök nästan med i lunginflammation och har aldrig hämtat sig. Familjen är i stort sett ruinerad. Det är vad jag har fått veta. Jag var också intresserad av Harrys försvinnande, men det finns intet spår av honom någonstans. Han kan inte vara i England.

Jack Du store tid. Här föreligger ett mysterium.

2 Du sa det. (*Sutch passerar, ser Jack, försöker undvika honom*)

Jack (ser honom genast) Löjtnant Sutch! Jag har sökt er!

Sutch (kan inte smita) Välkommen tillbaka, Jack Durrance. Gratulerar till befordringen och utmärkelsen. Jag förstår att ni gjorde väl ifrån er i Sudan.

Jack Det gick hett till, men vi klarade oss. Löjtnant, jag måste få tala med er.

Sutch Jag kan gissa om vad. Mellan fyra ögon i så fall.

Jack Ursäkta mig, grabbar. (*drar sig undan med Sutch*) Löjtnant, jag måste få veta vad som har hänt. Harry Feversham var min bästa vän. Vi uppvaktade samma

flicka. Jag kom hem och väntade mig finna dem lyckligt gifta. Jag får veta att förlovningen plötsligt avbröts och att Harry försvunnit spårlöst. Vad är meningen?

Sutch Så du vet ingenting?

Jack Absolut ingenting. Vi har inte haft brevkontakt.

Sutch Det gör ingen annan heller.

Jack Inte ens ni?

Sutch Ingen vet hela sanningen utom Harry själv. Han får själv stå för den den dag han kommer tillbaka, om han gör det. Det är allt jag kan tala om för er.

Jack Då vet ni mer.

Sutch Har ni talat med hans far?

Jack Ja. Det blev bara ytligt tal om krigshändelser. Han vill inte tala om sin son. Ridån går omedelbart ner om man försöker.

Sutch Tyvärr måste det gälla mig också.

Jack Tystnadsplikt?

Sutch Det är värre än så. Gentlemäns överenskommelse.

Jack Jag förstår. Gravens tystnad med andra ord.

Sutch Tills vidare.

Jack Och hans fästmö – hon har inte funnit någon annan?

Sutch Nej. Hon lever ensam med sin slocknande far.

Jack Då har jag bara en viktig fråga till er, Sir, som ni måste besvara. Skulle en god vän till honom uppträda det minsta illojalt mot honom om han uppvaktade hans fästmö?

Sutch Förlovningen bröts. Vem som helst får uppvakta henne.

Jack Det är inget svar på frågan. Vore det fel mot honom?

Sutch Min vän, ni har en strålande karriär framför er. Ni har utmärkt er på alla sätt. Jag tror aldrig hon skulle kunna motstå er.

Jack Sir, det är fortfarande inget svar på frågan.

Sutch Ärligt talat, min vän, så tror jag inte han själv skulle kunna besvara den. Men om ni uppvaktade henne är jag ganska säker på att det skulle göra henne glad.

Jack Mystiken tättnar.

Sutch Låt den vara tät tills den lättar av sig själv. Det är det bästa råd jag kan ge er. Är det tillfredsställande?

Jack Jag får nöja mig med det, Sir.

Sutch Tack. Lycka till. (*går snabbt vidare*)

2 Nå, fick du veta något?

Jack Inte mer än att Ethne väntar mig.

2 Du kanske får veta något av henne.

Jack Jag fruktar, att i bästa fall så får jag det inte.

Scen 2. En vacker veranda på Irland.

Jack Ethne, du har inte sagt ett ord om vår gemensamme vän.

Ethne Låt oss hålla oss till saken, Jack. Berätta mera om dina krigsminnen.

Jack Ethne, jag älskar dig och har alltid gjort det. Du har inte avvisat mig eller bett mig bara hålla mig till vänskapen. Bör jag inte då få veta något om min väns försvinnande?

Ethne Jag vet ingenting om det själv.

Jack Var det han eller du som gjorde slut?

Ethne Plåga mig inte, Jack. Du har varit borta i tre år, och det är lika länge sedan jag skildes från Harry. Jag ser ingen väg tillbaka, inte ens genom dig.

Jack Jag har känt dig i fem år, och det var jag som förde er samman. Borde jag inte då få veta vad som skilde er? Bör jag inte få veta om jag har någon chans hos dig eller inte?

Ethne Jack, du är på väg tillbaka till Egypten på minst ett år, kanske två, kanske fler. Du kommer aldrig att bli hemmastadd här. Du kommer alltid att längta vidare ut till det där utmanande landet av strapatser som gjort för att bara utveckla och hävda det manliga. Jag har ingen plats där. Jag hör hemma här fjärran från vimlets yra så långt borta från krig och fåfänga som möjligt i tyst samhörighet med den fria naturen. Du skulle aldrig kunna begränsa dig till hemmets värld.

Jack Jag kommer alltid tillbaka. Jag skulle aldrig släppa kontaktens livlina med dig. Ingenting är omöjligt, Ethne, inte ens vårt äktenskap.

Ethne Harry begärde avsked från militärkarriären för sin trolovning med mig och försvann. Ämnar du göra det samma?

Jack Jag har aldrig fått veta vad som hände med Harry. Inte ens du vill ju säga någonting.

Ethne Det är en hemlighet mellan Harry och mig som jag inte har någon rätt att dela med någon annan förrän han själv vill det.

Jack Alltså är du fortfarande fast för honom.

Ethne Nej, Jack, jag är helt fri. Det är du också. Det är Harry också. Släpp mig inte. Vi vänner behöver varandra, i synnerhet om vi har förlorat en vän som Harry. Kom tillbaka hit till mig efter Egypten. Kan jag vänta dig om ett år?

Jack Ja, det kan du. Men jag skriver under tiden.

Ethne Ännu bättre. Jag tror det är bäst att du går nu.

Dermod Eustace (kommer hasandes) Får jag följa er ett stycke på vägen, Jack Durrance? Jag vill gärna ha ett ord med er.

Ethne Då lämnar jag er två ensamma. Farväl, Jack. Tag inga risker. *(De kysser varandra på kinden. Hon går.)*

Dermod Nå, Jack, jag ville egentligen bara veta om du händelsevis råkar veta något om Harry.

Jack Vad skulle jag veta? Ingen vill ju berätta något för mig.

Dermod Inga nyheter?

Jack Inte sedan jag for.

Dermod Det gör mig ont, fastän jag egentligen inte borde sörja över saken. Han tilldelade oss det grymmaste tänkbara slag under bältet, och jag ömsom förbannar honom och saknar honom. Så ni vet ingenting om den förbannade knölen, lögnhalsen och pultronen?

Jack Nej, Sir. Jag beklagar.

Dermod Det är kanske bäst så, att ingen mer får veta något mer om honom. Tack, Jack, för att du kom, och kom tillbaka. Ethne behöver det. Fastän du inte vet något om honom är du hennes enda kontakt med honom. *(lämnar honom)*

Jack Mysteriet bara tätnar. Vad fan har du ställt till med egentligen, Harry?

Scen 3. Suakin.

Willoughby Vad säger du?

Adjutanten Han ber att få tala personligen med er, Sir.

Willoughby Men vem är han?

Adjutanten Han säger att ni känner honom när ni ser honom.

Willoughby Och han har underrättelser – om general Gordon?

Adjutanten Det är vad han påstår.

Willoughby En galning inblåst och utbränd från öknen. Visa in honom.

(Adjutanten öppnar dörren för Harry, oigenkännlig som maskerad arab.)

Min vän, jag ger er fem minuter att förklara er.

Harry Känner du inte igen mig, George?

Willoughby Herre Gud! Harry! (*kan inte bärga sig, går fram och känner på honom och nästan omfamnar honom*) Hur har du kommit hit? Vad gör du här?

Harry Försöker få dig att återta din vita fjäder.

Willoughby Med underrättelser från en död general?

Harry Det är kanske hans sista ord i livet, hans svar till mahdin när denne krävde att Gordon skulle övergå till islam för att få behålla livet. Mahdins ultimatum är där också. Gordons trotjänare gömde dokumenten i en vägg i Berber då han aldrig trodde han skulle komma levande förbi mahdins linjer. Jag träffade honom. Han berättade för mig var dokumenten var gömda. Jag tog mig dit som arab, men staden var nerbrunnen. Jag fann ruinen och general Gordons sista brev. (*tar fram dokumenten*).

Willoughby Du store tid! Och detta har du riskerat livet för.

Harry Ni utmanade mig. Jag måste göra något.

Willoughby Dumdrigtigt men modigt. Hade du igenkänts som icke-arab hade du mördats eller åtminstone stympats.

Harry Jag vet.

Willoughby Du nämnde något om en fjäder. Har du den med dig?

Harry Ja. (*tar fram en liten sliten vit fjäder*)

Willoughby Tack, Harry, för att du gav mig den tillbaka. Nu kan vi glömma den.

Harry Du var bara den första. Jag har tre kvar.

Willoughby Tre? Vems var den fjärde? Inte Jack Durrance väl?

Harry Nej, George, Ethne. Jack var den ende som skonade mig. Jag tror aldrig han fick veta vad jag hade gjort.

Willoughby Det rimmar. Han är här i Egypten nu.

Harry Var?

Willoughby Du hittar honom säkert om du söker honom. Sudan är ett stort land, men folk som vi är ytterst sällsynta här. Lycka till, Harry, med ditt värv. Jag är rädd att vi har gett dig ett helvetes arbete.

Harry Tack, George. Det tog tre år att komma en tredjedel på vägen. Jag hoppas resten blir lättare. Så Jack vet ingenting?

Willoughby Jag tror inte det. Ingen av oss har träffat honom, och vi har behållit ditt fall för oss själva.

Harry Tack. Glöm att du har sett mig.

Willoughby Kul att se dig, Harry. (*Denne går.*)

Det var mig en överraskning. Det här blir nyheter för Englands tidningar men knappast mer än en notis, som inte ens kan nämna vem som gjorde det.

Scen 4. Ett tält i öknen. Tre officerare.

Överste Dawson Han har varit borta för länge.

Calder Tre veckor är inte länge i öknen, överste.

Walters Durrance brukar vara snabb av sig och komma för tidigt. Det är inte likt honom att bli tre veckor försenad.

Calder Han hör hemma här. Han kan sina öknar. Han kan ha mött någon utmaning som fördröjt honom men icke mer.

Dawson Jag känner att vi borde skicka en spaningspatrull efter honom.

Walters Är han död hittar vi honom aldrig. Är han inte död kommer han själv tillbaka.

Calder Jag instämmer utom i det första, för han är inte den som är lätt att döda.

Dawson Du såg honom sist, Calder. Vad hände egentligen?

Calder Det var kvällen innan han skulle ge sig av. Han skulle dit klockan fyra på morgonen, men klockan tio begav han sig till Tewfikieh. Klockan elva hade han ännu inte kommit tillbaka, så jag väntade tills han kom. Det var strax före midnatt. Han var då uppriven och nervös och bad mig fatta mig kort då han väntade en gäst.

Dawson En gäst vid midnatt?

Calder Ja.

Dawson Vet du vem?

Calder Nej, det vet jag inte, för han kom aldrig. Durrance väntade på honom hela natten och gav sig av klockan fyra utan att ha sovit.

Walters En dålig början på ett farligt uppdrag.

Calder Jag tror ändå inte att något har hänt honom.

Walters Inte jag heller.

Dawson I morgon bitti sänder jag ändå ut en patrull att spana efter honom.

Walters Fick du veta vad Durrance gjorde i Tewfikieh den kvällen?

Calder Han red dit bara för att träffa en enda människa som verkar vara grek, troligen en av hans lejda spanare och medhjälpare. Jag tror inte att det var den personen han sedan väntade på. *(Durrance kommer ljudlöst in bakom Walters men stannar orörlig bakom ryggen på honom. Ej heller översten märker honom. Calder ser honom, häpnar, förstår inte hans tystnad och orörlighet, och fortsätter.)* Det kan rentav ha varit så att han bara red in till Tewfikieh för att ta sig en nattpromenad i byn. Han var ju alltid en ensling som gick sina egna vägar och red för sig själv.

Walters Var tror du han är nu?

Calder Han står precis bakom dig. *(Walters och översten vänder sig häpet om.)*

Dawson Durrance! Var tusan har du varit? Vi väntade dig till teet!

Walters När kom du tillbaka?

Dawson Du är precis tre veckor försenad! *(drar ut en stol åt honom)*

Durrance Det var tyvärr oundvikligt. *(kommer fram till stolen och sätter sig)*

Walters Du går som en sömngångare. Vad har hänt?

Durrance Allt möjligt.

Calder Du hörde vad jag berättade. Fick det betydelse för din försening?

Durrance Inte det minsta. Greken var ingen spion, och det var faktiskt honom jag väntade på den där natten. Han kände till ett gäng taskspelare och musikanter, som tiggde för att hålla i gång. Jag fick prata ytterst litet med honom. Jag bad honom besöka mig för att få veta hur han hamnat här ute, vad han gjorde här och vad som reducerat honom till musikanter och tiggare. Mer var det inte. *(eftertänksamt)* Nej, mer var det inte.

Dawson Och medan vi pratar glömmer vi bort det lekamliga. Du måste ju få något i dig! Du är ju svältfödd sedan åtta veckor! *(ger en passopp ett tecken)* Vad har du levt på? Gräshoppor och ödlor?

Durrance Ungefär. Jag skulle må bra av en drink.

Dawson Naturligtvis. Din vanliga grogg är redan beställd. *(Passoppen kommer med en rejäl grogg och te med skorpor.)* Du kan också få kaffe eller kakao. Teet är ju alltid färdigt.

Durrance Tack, det är bra.

Dawson Nå, resultatet av åtta veckors ledighet?

Durrance Ababdeharaberna håller sig lugna. De betalar ingen skatt till Egypten men inte heller till Muhammed Ahmed. Vädret var strålande, så jag begav mig längre bort än jag skulle. Antiloper och gaseller överallt.

Dawson Det var goda nyheter.

Calder Du har åtta veckors post som väntar på dig.

Durrance Någonting från Irland?

Calder Minst två brev.

Walters Kärleksbrev, utan tvivel.

Durrance Har du dem här?

Calder Jag har hela din post i min portfölj. (*öppnar den*)

Walters Jag tror, överste, att vi kan lämna de båda löjtnanterna i fred med sina affärer, i synnerhet Durrance med sin.

Dawson Rätt så, major. (*reser sig*) Gott att se dig tillbaka, Durrance. (*går med Walters*)

Calder (*tar upp breven*) Här är alltsammans fullkomligt intakta. Du vill väl vara ensam med dem. (*vill resa sig*)

Durrance (*lägger armen på honom*) Stanna, Calder.

Calder Vad är det?

Durrance Läs upp hennes brev för mig.

Calder Gode Gud, Durrance, vad har hänt?

Durrance Jag är blind.

Calder (*dämpad men lättad*) Jag misstänkte det när du kom in och inte rörde en min till igenkännande fastän du såg rätt igenom mig. Men du dolde det väl. Du måste redan ha lärt dig något sjätte sinne. Hur gick det till? Vad hände?

Durrance Jag tog i för hårt. Jag var för övermodig. Jag trodde att jag kände öknen och hade lyckats behärska den. Dessa förbannade sandstormar. De blåser ju hela tiden sand i ögonen på en, som svullnar och svider, och med tiden lär man sig att inte gnida för att inte göra saken värre. Men saken blir värre ändå. Sanden tränger ständigt djupare in och sätter sig där. En dag när det blåste blåste min hjälm av huvudet. Jag satte av för att fånga den, men blåsten var stark, och sanden virvlade upp i ögonen på mig. Men jag begår ju alltid det misstaget att jag aldrig kan ge mig. Min envishet lockade mig i fördärvet. Jag jagade hjälmen, men varje gång jag nådde fram till den blåste den längre bort. Sanden sved, och sikten blev sämre och sämre i sandmolnen, men jag gav mig inte. Så höll jag på i minst en halv kilometer. Till slut såg jag inte hjälmen mer. Till slut såg jag ingenting mer. Ökensolen försvann, och solen försvann och ersattes av en evig barmhärtig natt. Det sved inte i ögonen längre. Jag var botad från den ständigt bländande synen.

Calder Har du talat med någon specialist?

Durrance Många.

Calder Vad säger de?

Durrance Alla säger samma sak, att det finns hopp. Men inte i öknen, inte i Egypten, inte i Afrika. Var som helst men inte här.

Calder Du måste alltså bort härifrån. Jag följer dig. Jag blir dina ögon.

Durrance Tack, Calder. Var nu mina ögon genast. Vad skriver hon?

Calder (*öppnar försiktigt och andäktigt ett av breven*) "Käre Jack! Du sitter väl nu under palmerna i någon oas under den brännande ökensolen och njuter av din vilda frihet i landet ingenstans medan jag som vanligt går här hemma och husligt sköter mina plikter under ständiga regn men lika ständig innerlig smaragdgrönska. Tyvärr har jag en tråkig nyhet. Min far har gått bort. Han blev bättre mot slutet och fick nästan helt tillbaka sitt gamla vresiga buffliga jag men talade bara om Harry Feversham, aldrig om dig. Han älskade Harry liksom jag älskade honom och kunde inte glömma honom hur illa han än bar sig åt och hur skamligt han än så oreparerbart skadade oss. Men jag har tänkt på dig oavbrutet sedan pappas död. Jag vet, Jack, att jag kanske sårat dig och gjort dig besviken med att två gånger ge dig korgen, men jag tror mig vara mognare nu, och mest skriver jag till dig nu för att låta dig veta att jag inte kommer att göra det en tredje gång. Sköt väl om dig, och kom hem snart. Din, Ethne." (*lyfter ögonen spörjande mot Jack*)

Jack (*efter en stund*) Vilken ironi! Jag som gladdes över att hon två gånger gett mig korgen nu när jag var blind! (*skrattar torrt och hårt och hjärtslitande*) Hade hon vetat att jag nu var blind skulle hon aldrig ha gett mig korgen! (*skrattar hårt igen*) Och så praktiskt taget friar hon! Det är för mycket, Calder, för mycket! (*brister plötsligt ut i hjärtskärande gråt*)

Calder (reser sig) Gråt inte, riddersman. Det värsta är över nu. Du får fara hem, och där finns det specialister – (*konstpaus*) och en hustru.

Jack (stapplar upp) Hjälp mig till mitt rum, Calder. (*stödjer sig på Calder, som hjälper honom ut*)

Akt III scen 1. London.

Ethne (läser ett brev) "Min käraste, Ditt brev nådde mig i samma stund som jag återkom till sinnevärlden berövad mina sinnen, men bara det viktigaste, synen, förlorad, genom att öken med sin svidande sand tog den ifrån mig, för gott, är jag rädd. Min älskade, jag älskar dig inte mindre för det, men då detta är en katastrof som du varit omedveten om i ditt skrivandes ögonblick är du befriad från ditt löfte – jag tänker inte fria till dig en tredje gång."

Ack, min älskade vän, hur kunde du tro att jag skulle älska dig mindre för ett handikapp eller att detta skulle kunna innebära ett hinder? Desto mera älskar jag dig för din självupppoffring och ädelhet, och ditt aber, är jag säker, för oss bara närmare varandra, medan det enda som står mellan oss fortfarande är Harry. Harry förlorade sin karriär för min skull, och jag tänker aldrig tillåta att två liv går förlorade för min skull. Låt mig få rädda ditt, eftersom jag inte kunde rädda Harry. – Här är han. (*Det knackar försynt, och Durrance kommer in med käpp. Ethne vill hjälpa honom.*)

Durrance Låt mig klara mig själv, Ethne.

Ethne Inte en möbel har rubbats för din skull.

Durrance Ja, jag minns hur det var, och du har rätt. Allting stämmer. Tack för din hänsynsfullhet, Ethne.

Ethne Jag är din, Jack, helt och hållet din och ingen annans.

Durrance Du menar att du insisterar på ett äktenskap?

Ethne Om du inte har någonting emot det.

Durrance Jag vill inte veta av någon självupppoffring för min skull från din sida.

Ethne Var förnuftig, Jack. Vad har du att leva för nu? Friluftslivet, äventyret och faran var ditt hela liv. Du levde bara för att få resa och röra på dig och komma vidare. Du hade ingenting annat än det fria militärlivet. Allt detta har på grymmaste vis berövats dig av själva den öken du älskade, den grymmaste tänkbara rival för en kvinna. Du har nu bara mig kvar. Var inte så grym och orättvis mot dig själv att frivilligt avstå från mig. Det skulle jag aldrig kunna förlåta dig.

Jack Ethne, tyvärr har du rätt, men jag måste varna dig för mig. Sedan katastrofen för två månader sedan har jag berövats allt hopp om att någonsin kunna få synen tillbaka, och jag har tvingats sätta mig in i ett liv som invalid. Det är inte roligt. Man tvingas av sina fysiska begränsningar till ett liv i tvångströja som bara gör en själv till ens egen värsta fiende genom grubblerier, frustrationer och bitterhet. Mitt återstående liv blir ett värre krig än något våldsamt sådant, då det blir en oupphörlig kamp med mig själv för att övervinna mitt eget svårmod och min påtvingade nya egoism. Den egoism som en invalids handikapp medför är värre än själva invaliditeten. Så om du insisterar på ett liv med mig måste du ha klart för dig vad det är för ett liv du delar.

Ethne Desto mera välkomnar jag det ju mer du öppnar det. Du är fortfarande ung och vacker, Jack, och din grannhet får du tyvärr kanske aldrig mer uppleva i spegeln. Den egoismen och fåfängan slipper du. Men vi får inte ge upp, Jack, inte förrän du förbrukat alla specialister och hela oftalmologivetenskapen.

Jack Ethne, låt oss i alla fall förbli fria och obundna för säkerhets skull. Jag vill inte ha sex med någon som jag inte kan se i ögonen. Låt oss vara förbundna som själar men fysiskt fria från varandra.

Ethne Varför?

Jack Någonting säger mig att det är nödvändigt för bådas vår skull, att det är enda sättet för oss att inte riskera vår lycka.

Ethne Jack, du ser mera nu än med din syn.

Jack Jag är rädd för det.

Ethne Jag accepterar ditt erbjudande, Jack, som mera generöst, klokt och hedrande än något äktenskap.

Jack Tack, Ethne. Då förstår du mig.

Ethne Jag vill gärna försöka.

Jack Låt mig då äntligen få omfamna dig.

Ethne (omfamnar honom) Välkommen hem, Jack. (De kramas.)

Scen 2. Sudan.

Castleton (döende) Jag dör, Trench.

Trench Ja, jag ser det. Det är tyvärr ingenting jag kan göra åt saken.

Castleton Det var mitt fel alltihop.

Trench Säg inte det.

Castleton Om jag bara anat konsekvenserna...

Trench Det var dem du inte kunde ana. Hela affären var helt naturlig. Allt gick riktigt till. Vi har ingenting att ångra.

Castleton Varför är då minnet av vad vi gjorde så fruktansvärt plågsamt?

Trench Därför att du tänker på det.

Castleton Men det känns så förtvivlat fel nu efteråt, det vi gjorde.

Trench Du bekymrar dig för mycket om en enkel sak. Vilka gentlemän och officerare som helst hade gjort samma sak som vi.

Castleton Men vi gjorde det.

Trench Ja, vi gjorde det.

Castleton Feversham är här i Sudan, John. Jag vet det.

Trench (häpnar) Vad säger du?

Castleton Jag fick veta det av Willoughby. Han skickade bud från Suakin för att informera oss. Han fick Willoughby att återta sin fjäder.

Trench Du menar inte att... Feversham på eget bevåg reste ner hit bara för att få oss att återta våra fjädrar?

Castleton För att bevisa att han inte var feg – för sin fästmöns skull.

Trench Hon är väl gift för länge sen. Du slipper återta din fjäder, Peter. Hur lyckades han bevisa motsatsen till feghet?

Castleton Genom handling. Willoughby ville gärna berätta historien när han fick träffa oss.

Trench För sent nu. Du är död, Peter.

Castleton Jag vet, men du är det inte. Han kommer att spåra upp dig, John.

Trench Det blir svårt för honom, så mörk som min framtid lär bli. Vi är förlorade, John. Vi har förlorat kriget, du dör, och jag blir levande begravd av mahdisterna i Omdurmans fängelsehålor.

Castleton Han var bara pacifist, John. Han följde bara sitt samvete. Och vi förstörde hans lycka och äktenskap.

Trench Vi var soldater och handlade i enlighet med vår etik som sådana. Och vi visste inte att hans fästmö skulle skrota honom bara därför.

Castleton Om du någonsin träffar honom, John...

Trench Ja, Peter?

Castleton Be honom då att ge dig min fjäder. (dör)

Trench Peter, om jag någonsin träffar honom hoppas jag innerligt att jag har anledning att även begära min fjäder tillbaka. (kysser honom och släpper liket)

Idris Din kompis är död.
Trench Jag vet.
Idris Han kom undan. Du får en levande död.
Trench Jag vet.
Idris Kom med. (*rycker upp honom. Trench visar sig ha fotbojor.*)
Trench Jag ska leva vidare, Castleton, bara för att få träffa Harry och berätta för honom om dig och din ånger. Någon ting säger mig att han ändå var lycklig och hade rätt, medan vi gjorde fel och blev de olyckliga. (*förs brutalt bort*)

Paus.

Scen 3.

Ethne Jag förstår inte riktigt meningen med ert besök, överste Willoughby. Jag har glömt Harry Feversham för länge sedan.
Willoughby Det kan ni inte ha gjort. Han älskade er mycket och övergav sin karriär bara för er skull.
Ethne Har ni kommit hela vägen från Sudan och jagat mig över hela Irland ända hit bara för att påminna mig om en smärta som jag i fem år kämpat för att överleva och slippa?
Willoughby Förlåt mig, miss Eustace, men jag har något med mig från honom.
Ethne Menar ni att ni har träffat honom?
Willoughby Ja.
Ethne Levande?
Willoughby Ja.
Ethne Var?
Willoughby I Sudan, när jag var kommandant i Suakin. Han ville att jag skulle ge er detta. (*tar fram ur sin plånbok en väl bevarad men något sliten och gulnad vit fjäder*)
Ethne (*ryggar tillbaka, förskräckt*) Vad är meningen?
Willoughby När han lämnade armén för att han skulle skickas till Sudan anklagade vi honom för feighet, jag och två andra av hans kamrater, genom att skicka honom en vit fjäder var. Han har genom sina handlingar nu fått mig att återta min fjäder. Han bad mig att överrätta den till er.
Ethne Hur övervann han sin feighet?
Willoughby Han riskerade livet för att återvinna general Gordons livs sista brev, hans testamente i själva verket, varvid han gömde sig i Berber under två veckor under ständig livsfara. Sedan riskerade han livet ytterligare med att smugla dem genom mahdisternas linjer över öknen till mig.
Ethne General Gordons testamente. Jag läste visst något om det i tidningen.
Willoughby Dokumenten är värdelösa och betyder ingenting nu mera, men hans aktion för att rädda dem var berömlig. De kastar ljus över den märklige generalens sista dagar. Så kan bara en man göra som känner en trohet mot armén och sitt land utan motstycke.
Ethne Jag är mycket glad över detta, överste Willoughby. Jag kan inte säga hur glad jag är.
Willoughby Jag trodde nästan att han skulle ha hunnit hem till er före mig. Men han vill nog bli av med en fjäder till först.
Ethne Bara en?
Willoughby Ja, kapten Castleton stupade i försvaret av Tamai.

Ethne Och den tredje? John Trench?

Willoughby Jag är rädd att han försmäktar i en fängelsehåla i Omdurman, dit de överlevande fördes för att begravas levande.

Ethne Så det blir svårt för Harry att bli av med den tredje fjädern.

Willoughby Mycket. Han kan knappast komma dit levande utan att bäras ut som död.

Ethne Jag måste bekänna en sak för er.

Willoughby Nå?

Ethne Han har en fjärde fjäder.

Willoughby Från vem då? Knappast från Jack Durrance väl? Han for till Egypten innan det hände och har mig veterligen aldrig fått veta någonting. Jag hörde att han kommit tillbaka blind.

Ethne Den fjärde fjädern var från mig när jag bröt vår förlovning. Era tre fjädrar anlände just lagom till vår förlovnings eklatering. Det har jag aldrig kunnat förlåta er.

Willoughby Då måste jag säga en sak till, fröken.

Ethne Nå?

Willoughby Jag fick det intrycket av Harry, att ni plockat upp de tre fjädrarna åt honom och bett honom bevara dem bara för att kunna ge dem tillbaka och bevisa att vi hade fel, kort sagt, att ni gav honom kursen för sitt hjältevärv. Var det fel?

Ethne Det var omedvetet i så fall. Jag kunde då tyvärr bara anse att ni gjort rätt och att han verkligen var en pultron. Det får man inte vara. Därför gav jag honom den fjärde fjädern.

Willoughby Jag kan glädja er med att han aldrig ger sig.

Ethne Har ni träffat Jack Durrance?

Willoughby Nej, men jag vill gärna göra det.

Ethne Berätta i så fall ingenting för honom om detta.

Willoughby Varför?

Ethne Därför att vi är trolovade, och om han fick veta något om detta skulle han släppa mig omedelbart, och jag är det enda han ännu har att leva för.

Willoughby Jag förstår. Om jag träffar honom vet jag inget om Feversham.

Ethne Lika litet som han själv. Kan jag lita på er?

Willoughby En soldat får aldrig svika sitt ord. En dams bön är en mans plikt. Lita på mig.

Ethne Tack. Och tack för ert besök, överste Willoughby.

Willoughby (*reser sig*) Vet ni om det finns något hopp om att Durrance kan återfå synen?

Ethne Det ser mörkt ut.

Willoughby Jag beklagar. (*bugar sig och går*)

Ethne (*ensam*) Harry, du lever, jag visste det. Och vad ännu bättre är, du älskar mig fortfarande och vill gottgöra brottet mellan oss, med vilka medel som helst, hur lång tid det än tar och om det så till och med skall kosta dig livet. Detta är för underbart för att vara sant. Plötsligt är du återuppstånden, återupprättad, återvunnen!
(*tar fram en fiol och börjar stämma den, en stråke, och börjar försiktigt spela några övningar*)

Durrance (*har obemärkt kommit fram*) Spela Melusinavalsens, Ethne.

Ethne (*avbryter sig*) Varför den?

Durrance För att jag inte hört dig spela den på fem år.

Ethne Jag har inte spelat den på fem år.

Durrance Sedan Feversham försvann.

Ethne Ja.

Durrance Jag hörde honom spela den i Tewfikieh.

Ethne (*tror inte sina öron*) Vad säger du?

Durrance Jag hörde honom spela den i Tewfikieh.

Ethne I Tewfikieh? Vad gjorde han där?

Durrance Det undrade jag också. Det frågade jag honom också. Jag fick inget svar.

Ethne Detta har du aldrig berättat.

Durrance Nej. Jag beklagar. Men du har inte tagit fram fiolen en enda gång sedan jag kom tillbaka förrän nu. Din fiol talar din själs tydliga språk. Du har blivit lycklig igen till följd av goda nyheter.

Ethne Ja, Jack, Överste Willoughby var här idag och berättade att han träffat Harry i Suakin. Berätta om hur du träffade honom och vad som hände.

Durrance Det var kvällen innan jag skulle ut på min sista rekognocering. Jag skulle vara borta i fem veckor och tog därför en runda in till staden. Där fångades mitt intresse av några erbarmliga grekiska musikanter, en fiol och en cittra samt ett dansande par. Publiken skrattade åt dem och gjorde narr av dem. Det var direkt pinsamt. 'Stackars musiker,' tänkte jag, 'vilken otacksam själslig prostitution och pärlor kastade för svin som bara svarar med råhet och grymhet.' Men så spelade cittran ensam, och det var Melusinauvertyren. Jag trodde inte mina öron. (*Man får se scenen.*) Musikanten satt frånvänd och hade skägg, var klädd som en tiggare och gjorde ett mycket sjaskigt intryck. Jag kunde inte bärga mig utan gick fram till honom och frågade:

(*går fram till tiggarmusikanten*) Var har ni lärt er Melusinauvertyren?

Harry (*vänder på ansiktet och blir förskräckt*) Jack!

Jack (*lika förvånad*) Harry Feversham!

Harry Nej, Jack, du har aldrig sett mig här.

Jack Men jag ser dig ju här.

Harry (*försöker komma undan*) Glöm mig!

Jack Aldrig i livet! (*håller kvar honom*) Du är skyldig mig en förklaring. Du var alltid min bästa vän.

Harry Just därför kan och vill jag inte förklara något.

Jack Se på dig! Du är ju fullkomligt på dekis! Varför bröt du och Ethne er förlovning? Vad gör du här? Har du blivit arvlös? Har du gått i frivillig exil?

Harry Ingenting jag kan svara på, Jack, inte just nu. Om du är min vän, glömmer du att du någonsin sett mig här.

Jack Hur skulle jag kunna glömma det? Du är ju Harry, och jag är Jack, och vi är här, tillsammans för första gången på fem år!

Harry Jag beklagar, Jack.

Jack Låt mig åtminstone få ge dig anständiga kläder. Du går ju omkring som en spetälsk. Kom till mitt tält i Wadi Halfa. Jag skall vänta på dig där tills du kommer. Men klockan fyra måste jag rida bort på ett månadsuppdrag. Enda chansen är nu, Harry. Ta den! Vi har fem år att ta igen!

Harry Vänta på mig då. Jag skall komma om jag kan. (*Han slinker bort, och scenen försvinner.*)

Jack (*tillbaka som blind igen*) Jag väntade hela natten, men han kom aldrig.

Ethne Det var alltså i februari för nästan ett år sen.

Jack Ja. Innan jag lämnade Egypten bad jag min vän Calder forska efter honom, och just idag fick jag oroväckande nyheter. Harry hade varit i Suakin och där sammanträffat med överste Willoughby, en annan av våra gemensamma vänner, och sedan setts ge sig iväg mot öknen i sydväst, alltså i riktning mot Omdurman och Khartoum, direkt in mot mahdisternas territorium. Om han blir tagen av dem har han ingen nåd att vänta.

Ethne Kapten Trench sitter fången i Omdurman.

Jack Så han kanske får sällskap där. Men vad skulle han där att göra?

Ethne Rädda kapten Trench.

Jack Tror du det?

Ethne Jag vet det.

Jack Bra, Ethne. Nu förstår jag dig. Du har hela tiden vetat mer om Harry som du inte talat om för mig, och när jag själv avslöjar nyheter om honom vet du ännu mer. Jag ser allting klart, Ethne. Du kan ingenting dölja för mig. Det är fortfarande bara Harry du älskar, medan jag bara är din vän.

Ethne (sätter händerna för öronen och orkar inte höra mera, smyger sig bort)

Jack Har jag fel? Jag vet inte hur mycket Harry älskar dig, men jag vet att jag alltid gjort det och ännu mer efter att jag blivit krympling. Om Harry nu kommer tillbaka träder jag tillbaka, ty en krympling har ingen rätt att begära någon kärlek av en kvinna som är i sin fullaste fysiska blomning. Jag älskar dig, Ethne, intill förtvivlan och rår inte för det och kan inte sluta därmed, då min kärlek ständigt riskerar att växa sig över huvudet. Men jag måste behärska mig för din skull. Det är faktiskt ironiskt nog det enda sättet på vilket jag kan visa dig min kärlek – genom konsekvent självbehärskning, hänsyn och respekt. Ethne? Har du ingenting att säga mig? (*känner efter henne*) Var är du? Jag hör dig inte. (*trevar, famlar, finner fiolen, tar upp den*) Hon har gått. Men fiolen är kvar. (*känner på den*) Det är den Guarneri jag gav henne för fem år sedan. Jag kunde aldrig spela själv men njöt av hennes själs strängars musik mer än av hennes skönhet. Har hon då flytt och lämnat kvar sin själ? Är det inte patetiskt. Här står en blind man med en fiol som han inte kan spela. Är det kanske spegelbilden av vår kärlek – invaliditet och själ utan kropp, en gränslös längtan men inget svar från fiolen, en blind narr som talar till sin älskade som smitit undan pinsamheten och det avsiktligt ljudlöst för att inte märkas. Ethne, detta är den yttersta grymheten mot en blind. Men jag är glad att du inte kan höra mig. Jag lägger ner din själ och låter den vara tyst. (*lägger försiktigt ner fiolen och avlägsnar sig, fullkomligt självbehärskad.*)

Akt IV scen 1. En båt på Nilen.

Calder Råkar ni vara läkare?

Tysken Nej, tyvärr bara student. Jag har inte ens praktiserat ännu.

Calder Men ni har studerat medicin?

Tysken Ja, det är det enda jag har studerat.

Calder De har burit ombord en patient som verkar illa däran och lagt honom på en bår på däck. Jag har förhört mig om hans fall. De säger att han ramlade ner från en palm och slog upp låret, som sedan blev infekterat. De kunde inte själva åtgärda kallbranden, så de skickar honom ner till Assuan bara för att få bort honom och säkra på att han skall dö. Har ni lust att titta på honom?

Tysken All erfarenhet är nyttig.

Calder Han ligger här borta. Kom. (*visar honom till fördäck, där en person ligger orörlig helt övertäckt i svart*) Jag har inte ens fått veta om det är en man eller en kvinna.

Tysken Det skall inte bli så svårt att fastställa.

(*lyfter täckelset från ansiktet och blottar en mycket svag svårt sjuk arab, tysken lyfter på täckelset från benet och ryggar tillbaka full av äckel*)

Calder Är det så illa?

Tysken Se själv.

Calder (får se och reagerar ännu starkare av äckel) Det krälar ju i det.

Tysken Jag är rädd att det är ingenting jag kan göra. I bästa fall kan patientens liv räddas genom amputering. Men en sak är säker.

Calder Nå?

Tysken Det här såret har han inte fått genom fall från ett träd. Han har blivit svårt sårad troligen av ett spjut.

Calder Det gör saken genast intressantare. (*till araben*) Var blev ni sårad?

Tysken Han är för svag för att svara.

Calder I Korosko? Dongola? Metemneh? Berber? Omdurman? Åh.
Tysken Han nickade.
Calder I strid? Nej? Flyktförsök? Ja!
Tysken Ansträng honom inte.
Calder Hjälpte ni någon att fly? En britt? Ja! Kapten Trench? Nej? Effendi Feversham? (*Araben svarar inte men Calder förstår och andas ut*) Saken är klar. Säg inte att ni är Abou Fatma. (*uppfattar svaret*) Ja, ni är Abou Fatma.
Tysken Vi kan inte strapatsera patienten mera. Ni måste lämna honom i fred.
Calder Nåväl, jag har fått veta det viktigaste. (*till den döende araben*) Tack, min vän. Du har gjort väl ifrån dig. Vi tar över nu. (*går tillbaka med tysken*)
Tysken Vem är Abou Fatma?
Calder Abou Fatma är den bästa vännen i Afrika till just den person som jag är här i Sudan för att forska rätt på. Jag visste att Harry Feversham var fånge i Omdurman. Nu vet jag att han flytt därifrån.
Tysken Det besvarar knappast min fråga.
Calder Abou Fatma är den person som smugglade ut general Gordons sista brev från Khartoum och gömde dem i en vägg i Berber för att hindra att de konfiskerades. Senare stötte han ihop med både Jack Durrance och Harry Feversham och berättade om hemligheten för båda. Harry riskerade livet för att rädda dem och lyckades föra dem till guvernör Willoughby i Suakin. Det var det första någon fick höra något om Harry Feversham på fem år. Sedan dess har vi sökt honom. Fan också att jag inte kan intervju Abou Fatma närmare!
Tysken Jag är rädd att den kommunikation du har fått av honom kan ha varit hans livs sista.
Calder Jag är rädd för det också.

Scen 2.

Sutch Jag förstår verkligen inte meningen med ert besök, överste Willoughby.
Willoughby Ursäkta mig, Sir, men jag fann det bäst att varna er.
Sutch För vad?
Willoughby Överste Durrance, han som blev blind, ni vet, jag har råkat ut för honom. Han ställde obehagliga frågor om Harry Feversham.
Sutch Ni har väl inte besvarat dem?
Willoughby Inte för allt i världen. Så dum är jag inte. Men jag är rädd att han fick ut ur mig ändå mer än vad jag ville. Det är svårt att dölja något för en blinds vaksamhet.
Sutch Ni menar väl inte att han är på jakt efter mig?
Willoughby Han snokar i hela historien, och ni var Harry Fevershams enda förtrogna.
Sutch Hur mycket vet han?
Willoughby Jag vet inte. Men han vet mycket, kanske mer än jag.
Sutch Det låter intressant.
En passopp Ett besök, Sir. (*lämnar ett visitkort på en bricka*)
Sutch (tar upp det) Det är han själv!
Willoughby Låt honom inte få se mig här.
Sutch Är ni rädd för honom? (*till passoppen*) För in honom. Han är blind.
Jack (kommer in själv) Tack, Sir, jag klarar mig själv.
Sutch Vår gamle gemensamme vän överste Willoughby råkar också vara här.
Jack Så trevligt. Jag hoppas, George, du inte blev förlägen när jag sökte upp dig.
Willoughby Inte alls. Det var bara trevligt att diskutera gamla minnen. Vi hade ju inte setts på så länge. Dessutom visste du mycket som jag inte visste om.

Jack Och nu vet jag ännu mera. Jag tror jag kan glädja er, löjtnant Sutch, med att berätta att Harry återvänt till sinnevärlden.

Sutch På vilket sätt?

Jack Han har blivit av med en vit fjäder.

Willoughby (till Sutch) Jag försäkrar er att det inte var jag som berättade det för honom.

Sutch (till Willoughby) Är det ni som tagit en vit fjäder tillbaka?

Willoughby (nästan skamset) Ja. Jag kunde inte annat. Harry bevisade sig kapabel till motsatsen till den feighet vi anklagade honom för.

Jack Och Castleton är död. Det lämnar bara en vit fjäder kvar. Den kom från John Trench, som nu sitter och ruttar i en fångelsehåla i Omdurman. Men Harry är där hos honom. Och både jag och hans fästmö Ethne är övertygade om att han är där för att få ut honom.

Sutch Detta är verkligen glädjande nyheter. Men hur har du fått veta allt detta? Du kände ju inte till fjädergänget.

Jack Nej, för jag var Harrys bästa vän. Även om jag känt till hans svek hade jag aldrig skickat honom en vit fjäder. Ett svek är alltid sin egen bestraffare och en som man aldrig kommer undan, och Harry har minsann lidit tillräckligt under dessa fem år därav.

Willoughby Du menar att våra fjädrar var befängda?

Jack Fullständigt. De ledde bara till krossandet av en god kvinnas hjärta fullständigt i onödan, och hon har kanske fått plikta för det med sitt liv.

Sutch Hur menar du?

Jack Hon menar sig ha vållat Harrys olycka då hon tror han begärde avsked för hennes skull. Hon såg hans liv ruinerat och ville till varje pris undvika att en till föll offer för samma sak. Därför har hon lovat sitt hjärta åt mig fastän hon bara älskar Harry. Hon tror att mitt liv är förlorat om hon släpper mig då jag inte har någon annan. Hon uppoffrar sig alltså för mig fastän hon bara känner vänskap. Därför far jag nu till min ögonspecialist i Wiesbaden och stannar där tills Harry kommer hem.

Sutch Så du tror att han kommer hem?

Jack Jag har gjort allt för att han skall komma hem. Min trognaste vän Calder är där i Sudan och har obegränsade medel att tillgå för att få hem honom.

Sutch Och när han kommer hem?

Jack Så gifter han sig med Ethne. Det är han skyldig henne.

Willoughby Jack, om det är något jag kan göra...

Jack Håll kontakten, är du snäll. Det är det enda du kan göra.

Willoughby Jag måste gå. Jag är glad att jag träffade dig än en gång, Jack. Vi håller kontakten. (tar hans hand, kramar den hjärtligt, släpper den och går)

Jack Mycket hade underlättats både för mig, Ethne och Harry, löjtnant Sutch, om ni berättat allt för mig från början.

Sutch Jag inser det nu men för sent. Jag kunde inte veta det då, och jag var bunden av mitt löfte till Harry, som jag älskade som en son, vilket hans far aldrig gjorde.

Jack Jag fick anstränga mig litet mer. Det var den enda skadan.

Sutch Då blir alltså nästa goda nyhet vi har att invänta i denna sällsamma historia om feighet vänd till motsatsen Harrys befriande av Trench från en omöjlig fälla i Omdurman.

Jack Ja, löjtnant Sutch, det är det sista han mer behöver göra för att ordningen skall bli återställd. (reser sig) Tack för att ni tog emot mig.

Sutch Välkommen tillbaka när som helst. (Jack går.)

Han vet ingenting om den fjärde fjädern.

Scen 3. Omdurman, Umm Hagar, Stenens Hus.

(Ett mörkt helvete av hopträngda fångar i skavande kedjor, såriga, sjuka och döende och så gott som nakna.)

- Trench* Hur länge tror du vi kan överleva, Ibrahim?
Ibrahim Vi kan alltid överleva en natt till, som vi gjort de senaste tusen nätterna.
Trench Efter tusen och en natt efterskänktes Sheherazade sitt liv. Men jag kan inte se någon möjlighet för oss att någonsin få våra liv återgivna.
Ibrahim Vi har levt på hoppet i tusen nätter. Om Sheherazade inte fått sitt liv efterskönt hade hon kunnat hålla på i tusen nätter till, ty hon var motiverad.
Trench Är vi motiverade?
Ibrahim Är inte livet i sig ett alldeles tillräckligt motiv?
Trench Inte om det missbrukas, så som vi får våra liv ihjälmissbrukade här.
Ibrahim Enligt araberna är vi välsignade för att vi blir så väl behandlade.
Trench Ibland undrar jag om de eller vi är galnast.
Ibrahim Galen är endast den som inte är medveten om att han är galen. Alla som är medvetna om att de är galna är i jämförelse kloka.
Trench Och det är väldigt få som är medvetna om hur galna de är som lever frivilligt i en så galen värld.
Ibrahim Endast de galnaste överlever medan de saktmodiga, kloka och försynta trampas ner, går under och försvinner. Det kan alltså vara en ära i att vara galen och en ännu större ära om man är medveten om det.
Trench Tala inte med mig om ära, Ibrahim. Det är lögnen som störtar alla soldater i fördärvet och får dem att dö för sitt vanvett att välja ett yrke som går ut på att döda andra.
Ibrahim Ni blev inte överste för ingenting, effendi.
Trench Jo, för den tomma äran i att slakta andra människor för att bota deras aggression, som därav naturligtvis bara blev värre.
Idris (utanför) Giv plats! Giv plats!
Ibrahim Det händer något.
(Grinden öppnas, fångvaktarna kastar in brinnande gräsfacklor på fångarna för att de skall flytta sig undan, panik utbryter i form av ett helvete av rasslande kedjor, hjärtskärande skrik av smärta, gnyenden och klaganden, och en ny fånge kastas in. Grinden stängs och låses igen omedelbart.)
Trench Det är en ny fånge. Han trampas ner om vi inte gör någonting.
Ibrahim Han försöker stanna vid grinden för att få luft där, men de skuffar bort honom. *(En eländig fånge blir undanförest till deras fötter.)*
Trench Res honom upp! Han får inte falla!
Ibrahim Han har feber. Han är dödligt sjuk.
Trench Vi måste skydda honom.
Ibrahim Han talar vårt språk.
Trench Just därför!
Harry (sluddrar) Är jag nu äntligen hemma? Gröna skogar och porlande vattenbäckar... Dublin och Donegal, jag ser er åter.
Trench Han är irländare.
Harry Nej, jag var engelsman, men det var länge sen. Sedan dess har jag varit allt utom det – marknadsgycklare, cittraspelare, tiggare, beduin, däre och slav, grek men aldrig spion, bara kroniskt galen.
Ibrahim Förstår du vad han säger?
Trench Inte mycket.
Harry Jag förstår inte själv vad jag säger, för jag bara dillar, för jag får säga allt utom sanningen så att jag inte avslöjar mig hur mycket febern än yrar iväg med mig... Vem släckte ljuset? Festen är inte över ännu. Telegrammet har inte kommit

Trench Du får min fjäder tillbaka genast, Harry. Det var aldrig vår mening att skada din lycka och din förlovning. Det var bara en markering, ingenting annat, men du tog den tydligen på så blodigt allvar att du avstod från ditt liv bara för att ta upp kampen med hela verkligheten bara för fyra vita fjädrars skull. Var det inte att gå en smula till överdrift?

Harry Nej, ty en dam blandade sig i saken. Hade jag bara fått tre fjädrar hade jag låtit det vara och funnit mig i att vara vanärad. Men när mitt hjärtas dam vidimerade anklagelsen måste jag ta i tu med den.

Trench Och därför har du kastat dig i samma svarta hål som jag bara för att finna döden utan någon mening alls eller alternativt att ruttna ihjäl här på livstid. Hade du inte kunnat använda ditt liv bättre? Du var den enda kloka av oss, Harry, som blev pacifist. Vi gick åt helvete som soldater alla fyra, Castleton stupade, Durrance blev blind, Willoughby blev en idiot, och jag sitter fast i världens värsta skit. Och så följer du efter!

Harry Inte så, John. Vi ska rymma, du och jag. Allt är fixat. Vi behöver bara invänta det rätta tillfället. Låt mig bara bli av med min feber först, så att jag orkar sitta på en kamel i en vecka. Jag har planerat allt i minsta detalj. Vänta med att ge mig din fjäder tills du är återbördad till England.

Trench Du store tid, Harry, jag tror jag drömmer.

Harry Det trodde jag också när jag upptäckte att jag äntligen funnit dig.

Ibrahim Ni får prata tystare. Även om ingen här förstår vad ni säger kan de läsa era miner och tolka era tonfall. Fängelset kryllar av spioner och angivare.

Trench Som alla fångelser. Vi får vänta till i morgon, Harry. Nere vid Nilen kan vi tala ostört. Vila nu. Vi måste komma i form, om vi ska kunna flyga ut med din fjäder.

Harry Överste Trench lika eländig som jag själv, utmärglad och stinkande av sår och svett och förnedrad till det yttersta i skavande fotbojor, tänk att vi faktiskt skulle mötas på samma plan igen.

Trench Tack och lov för att du kom ner till mig, Harry. Nu kanske vi tillsammans kan ta oss dit upp igen.

Harry Annars hade jag aldrig kommit hit.

Trench Vila nu, Harry. Vi skall bevaka och skydda dig.

(Harry vilar och somnar.)

Ibrahim Är det äntligen ett räddningens tecken, effendi?

Trench Det är mer än så, Ibrahim. Det är ett motiv till att överleva och det mot alla odds.

Akt V scen 1.

Durrance Jag får gratulera er, löjtnant.

Sutch Vi gjorde det tillsammans.

Durrance Men ni var den som reste dit ner och gav er ut i Sudans omänskliga öknar för att genomföra saken. I er ålder var det en bedrift.

Sutch Men ni satte i gång mig.

Durrance Så Trench är tillbaka i London.

Sutch Och han tänker bege sig till Irland på ett ärende.

Durrance Varför kom inte Harry med honom?

Sutch Han hade angelägenheter kvar att avsluta i Sudan. Framför allt ville han inte skiljas från sin otrolige medhjälpare Abou Fatma utan vilken ingen av Fevershams operationer varit möjlig.

Durrance Träffade ni Calder?

Sutch Många gånger. Det var han som gav mig kontakten med Abou Fatma efter att han räddat hans liv. Det var nära ögat. Han var en hårsman från att förlora sitt ben.

Durrance Och därför blev befrielsen ytterligare ett år försenad. Sex förlorade år, Sutch, för Harry och Ethne, tre förlorade år för Trench i Omdurmans fängelsegrav, och överste Castletons liv. Det är vad de tre fjädrarna hittills har att berätta.

Sutch Men också en märklig historia om hur ren feighet övervanns och förvandlades till övermänskligt mod. Det är också en historia om vänskap och solidaritet över alla gränser. När de tre vännerna skickade honom de tre fjädrarna, Durrance, svor de att aldrig låta någon annan veta något av saken, för regementets skull. Hemligheten har bevarats vattentätt. Prövningen är över, och Harry kan återvända som en hjälte. Utom fjädrarnas avsändare är det bara du och jag och hans far som någonsin vetat något om saken. Jag och hans far fick veta det av Harry själv, men du är den enda utomstående som fått veta något. Efter Harrys avsked har hans far aldrig mer velat träffa någon av sina gamla vänner.

Durrance Jag vet. Jag har träffat honom. Jag återupprättade Harry inför hans ögon. Han var tacksam för det och har fått ett nytt liv.

Sutch Bra gjort.

Durrance Då återstår bara den fjärde fjädern. Tror du hon tar den tillbaka?

Sutch Det måste hon. Hon har väl inget val. Det var bara du som stod mellan henne och Harry.

Durrance Och jag har inga anspråk.

Sutch Alltså är hon fri. Hon är dum om hon inte tar honom nu.

Scen 2. Ramelton i Irland.

Ethne Det är ett synnerligt nöje att få träffa er, överste Trench. Jag har länge sett fram emot er ankomst. Varför kom inte Harry med er?

Trench Han ville avsluta sitt liv i Sudan först. Och han ville att jag skulle träffa er först.

Ethne Naturligtvis. För den vita fjäderns skull. Har ni den med er?

Trench Naturligtvis. (*räcker fram den. Hon tar emot den.*)

Ethne Ni anar inte hur jag har hatat er tre för de här fjädrarnas skull. Bara deras återställning kunde försona mig med livet, med er och med Harry. Jag bad honom aldrig återupprätta sig. Han har tydligen under alla år levt bara för att få göra det för min skull, som om jag givit honom den utmaningen. Tvärtom. Jag försökte förtränga honom ut ur mitt liv totalt. Jag skickade tillbaka alla hans presenter och gåvor, jag brände alla hans brev, och det enda jag behöll av honom var ett slitet fotografi, som jag hoppades aldrig mera behöva bli frestad till att betrakta. Det fotografiet har under årens lopp slitits till oigenkännlighet, men han är fortfarande hos mig. Jag har aldrig lyckats bli av med honom. Och nu kommer han tillbaka. Berätta nu hur ni gjorde det.

Trench När han kom till mig i fängelset var han döende och oigenkännlig, ett vrak av feber och yrsel. Hade han inte yrat så frispråkigt hade jag aldrig känt igen honom. Genom att jag kunde identifiera honom genom hans prat motiverades jag att ta hand om honom. Jag hade levt i den ormgruppen i tre år och kunde konsten att överleva. När han blev frisk blev jag sjuk. Hans hjälpreda försvann, och vi fick veta att han skadats allvarligt och var ur leken för ett år. Det var en liten pojke som fungerade som budbärare mellan oss och Harrys grekiska vänner. Men Harry hade allting klart. Han hade förberett vår gemensamma flykt in i minsta detalj, och när äntligen Abou Fatma kunde fungera igen efter ett år fungerade flykten som ett urverk. Utvilade kameler vid strategiska positioner, vi kunde fly non-stop utan

avbräck om dock bara i skydd av nattens mörker, och så kom vi fram till Suakin. Jag ville inte skiljas från Harry, men han insisterade. Han var som en kamel själv: de bär en man vart han än vill i det oändliga och tålmodigt intill döden, men när man försöker tacka och belöna dem spottar de och visar tänderna.

Ethne Er mission är slutförd, överste Trench. Tack för fjädern.

Trench Jag är rädd att det var jag som var skyldig till idén från början.

Ethne Ni är alla tre försonade, Castleton genom döden och ni två genom Harrys storhet. Allt hat är glömt. Ni gjorde er plikt, och Harry gjorde sin. De kom att jämna ut varandra.

Trench Harry har en fjäder kvar, fröken Eustace.

Ethne Jag vet. Den är min.

Trench Ni begär väl den tillbaka?

Ethne Först får han komma hem. Sedan får vi se.

Trench Han tar för givet att ni gifter er med en annan. Blev ni inte uppvaktad av Jack Durrance?

Ethne Han blev blind och har avstått från sina anspråk.

Trench Bara för sin blindhets skull?

Ethne Bara för sin blindhets skull.

Trench Och ni? Har ni avstått från honom?

Ethne Överste Trench, det har ni ingenting att göra med, men för att stilla er nyfikenhet kan jag tala om, att jag kände Jack två år före Harry. En väninna till mig, som blev kär i Jack, gjorde allt för att manövrera Harry och mig i armarna på varandra, och hon lyckades. Till vår förlovnings eklatering ankom era tre fjädrar. Harry berättade allt för mig, och jag gav er rätt och Harry fel och bidrog därför med den fjärde fjädern. Jag tvångsuteslöt Harry ur mitt liv, medan Jack kom tillbaka ädlare än någonsin och utan någon del eller ens någon kunskap om skandalen. Det var en lättnad för mig. Men han drog ut i ert förbannade eviga krig igen mot muslimerna och kom tillbaka blind. Det komplicerade saken inte för mig men för honom: han ville inte binda mig vid en invalid. Allt beror nu av vad Harry har att säga när han kommer tillbaka.

Trench Tack, fröken Eustace.

Ethne Det är jag som skall tacka för att ni överlevde tre outhärdliga år tills Harry kunde rädda er och oss alla från en pinsamhet.

Trench (tar stumt och artigt farväl med att kyssa hennes hand)

Ethne (ensam) Vem är du, Harry, när du kommer tillbaka? Kommer jag alls att känna igen dig? Kommer du alls att känna igen mig? Sex år är en lång tid, i synnerhet för kärleken, som minst av allt blev gjord för att vänta.

Scen 3.

Durrance Vad föranleder ditt besök, Harry? Varför kommer du till mig i stället för att gå till Ethne?

Harry Som en väl beprövad sappör vill jag veta hur landet ligger innan jag ger mig in i det. Jag har hört att du är förlovad med Ethne.

Jack Inte alls. Så snart ni är gifta lämnar jag landet.

Harry Vad menar du med det?

Jack Vad har jag här att göra annat än att mögla och ruttna? Jag blev född för de fria vidderna, Harry, och även om jag inte kan se dem längre kan jag känna dem, höra deras musik och röster, berusas av deras färgstarka dofter och njuta av deras varmare mentalitet. Jag har ingenting här att göra, Harry, efter att jag sett till att du och Ethne får varandra. Hon väntar sig att få sin fjärde fjäder tillbaka. Har du den kvar?

Harry Givetvis. Men hur kände du till den? Du var den ende som stod utanför hela härvan, Jack. Du deltog inte och visste ingenting. Ändå har du vetat allt och gjort allt vad du kunde härifrån för att få mig tillbaka. Hur fick du veta det?

Jack Jag tog reda på det.

Harry Bara så där?

Jack Jag var mera engagerad än både Trench, Castleton och Willoughby för att jag stod dig närmare. De gjorde ingenting efter att ha skickat dig sina fjädrar och spräckt din kärlek, lycka och förlovning. Jag beslöt att göra något och gjorde det.

Harry Du älskade Ethne före mig, Jack.

Jack Ja, det gjorde jag, men jag blev blind, en krympling, och efter de senaste expertutlåtandena från Wiesbaden är det definitivt. Jag har ingen väg tillbaka till livet, Harry. Det har du, och du har ärligt förtjänat den. Om du avstår från den förlåter jag dig aldrig. (*smått skämtsamt*) Då kanske jag skickar dig en vit fjäder.

Harry Fastän jag gjort allt för att ärligt förtjäna den känns ändå skadan jag vållade henne ohjälplig och oreparerbar. Jag väntade mig aldrig att hon skulle vänta på mig.

Jack Hon väntar på dig nu. Hennes argument för att hålla sig till mig var att hon vägrade låta två liv gå till spillo, mitt och ditt, då hon menade sig redan ha ruinerat ditt. Hon trodde hon var det sista jag hade kvar i livet. Det är inte sant. Jag har kvar min frihet, och jag har givit henne sin. Friheten är en större värld med större möjligheter än hela världen, Harry, i synnerhet om man är ensam och obunden till en annan. Jag tycker nästan synd om dig som inte har något annat val än att gifta dig med henne.

Harry Jag vet inte om du förställer dig eller menar allvar eller vad du egentligen menar, men jag misstänker att du uppoffrar din sista möjlighet till lycka för oss.

Jack Du är lika fri från mig som hon är det, Harry. Tänk inte på mig. Tänk bara på er själva. Det är bara för hennes skull du överlevt de här sex åren, Harry.

Harry Ja, det är det.

Jack Gå till henne, Harry.

Scen 4. Samma veranda som i akt II scen 2.

Ethne (står på verandan) Harry.

Harry (kommer in) Ethne.

Ethne Jag känner igen dig. Du har åldrats, men inte mycket. Du har blivit spensligare, mognare och rakare. Man ser på dig att du inte längre har något att skämmas för.

Harry Jag har två fjädrar med mig åt dig, Ethne, om du vill ha dem.

Ethne Castleton är död. Den fjädern kan du slänga.

Harry Han fick aldrig tillfälle att ta tillbaka sin anklagelse mot mig för feghet, men du kan göra det i hans ställe.

Ethne Nåväl, ge mig hans fjäder. Så har jag alla de tre som förstörde vår förlovning.

Harry Och den fjärde?

Ethne Innan du överräcker den måste jag säga några saker. Du har varit borta i sex år, Harry. Under tiden gav jag mitt hjärta åt Jack Durrance, min förste friare som tillbad mig redan innan jag kände dig, och jag lovade mig själv när han blev blind att aldrig svika eller släppa honom, som jag svikit och släppt dig. Jag erkänner min skuld i ditt fall, Harry, men jag kan aldrig tillåta ett andra fall.

Harry Jag har just talat med Jack. Han är på väg tillbaka till Afrika.

Ethne Desto heligare är mitt löfte och min trohet. Du har inte kämpat förgäves, Harry. Du har återupprättat dig själv, din ära, ditt namn och din familj i allas ögon. Du kan vara nöjd med dig själv och stolt över ditt liv. Men när ett brott äger rum i en relation som sårar en eller båda i djupet av kärlekens själ kan ingenting mera föra dem tillbaka till kärleken.

Harry Du menar, att du avstår både från mig och från Jack?

Ethne Jack har avstått från mig och det frivilligt. För det är han min bästa vän. Bli även du min bästa vän, och avstå från mig.

Harry (varm) Ethne, jag hade faktiskt tänkt föreslå dig det samma. Jag vet hur mycket Jack har älskat dig redan innan jag såg dig första gången. Jag hade aldrig kunnat ta dig ifrån honom. Han var alltid min bästa vän, och till ditt hjärta hade han alltid förkörsrätt. Jag var förmäten som tog dig i anspråk ifrån honom. Jag tror nu att allt var bäst som skedde. Ödet ingrep för att ödelägga vår förlovning, det ödet var rättvist, och jag har lärt mig min läxa. Jag skulle ingenting skatta högre än att tillsammans med Jack få vara din bästa vän.

Ethne Då förstår vi varandra. Kom i min famn, Harry, och återlämna äntligen den där förbannade sista fjädern. (*Harry rusar beredvilligt i hennes famn, och de omfamnas ömt. Sedan går de in.*)

Jack (visar sig, har hört allt) Nu kan jag resa bort för alltid och lämna dem i min vänskap åt varandra. Öknen, som tog min syn ifrån mig, skall få ta hand om hela denna värdelösa krymplingakropp, så att jag blir fri och kan börja om från början igen i ett annat liv, ty vad är ett liv utan en felfri kropp? Det är inget liv utan bara en långsam utdragen död ända tills man blir fri från orättvisa inskränkande förlamande fysiska begränsningar. För en invalid börjar livet först med döden, och han är bara dum om han uppskjuter den i onödan. Låt mig försvinna i öknen som en kamel som gått på och arbetat hårt intill sista andetagets tills han stupar och försvinner begravd av sanden, omärkligt, tyst och utan tårar. (*går*)

Slut.

Naini Tal, 7.11.2007